

Středočeši zjistili, jak osobnost chovatele ovlivňuje plodnost býků

Pokud se o plemenné býky starají psychicky vyrovnaní a citliví chovatelé, má to vliv na úroveň jejich plodnosti (myšleno býků – pozn. redakce). Vyplývá to z výsledků výzkumu, který společně provedly inseminační stanice společnosti Natural, spol. s r.o. v Hradištku pod Medníkem a Česká zemědělská univerzita (ČZU). Natural k tomu využil peníze z inovačního vouchery od Středočeského inovačního centra (SIC), které před dvěma lety založil Středočeský kraj a tři výzkumné organizace. Inovační vouchery jsou nástrojem k podpoře aplikovaného výzkumu v regionu a firmy je vloni využily poprvé. Kraj do nich vložil 5 milionů korun.

„Vlivu pohody zvířat na kvalitu masné a mléčné produkce je dlouhodobě věnována velká pozornost. Ale u plemenných býků nikoliv. Žádná studie na to neexistuje,“ upozornila Zuzana Biniová, vedoucí laboratoře pro výrobu inseminačních dávek společnosti Natural. U býků se měřila hladina kortizolu (stresový hormon) v jejich slinách před odběrem ejakulátu a po něm. Bylo prokázáno, že býci, kteří měli největší rozdíl těchto dvou naměřených veličin, produkovali menší množství ejakulátu. A tento rozdíl se zvětšuje s věkem býka. Starší býci jsou tedy prokazatelně citlivější na stres a je proto potřeba jemnější manipulace s nimi. „Z výzkumu jsme zjistili, že všichni čtyři naši ošetřovatelé jsou osobnostně velmi vyrovnaní, a to má příznivý vliv i na kvalitu inseminačních dávek,“ podotkla Zuzana Biniová.

Natural získal inovační voucher v plné výši, tedy v hodnotě 150 000 korun. Část peněz využil ve spolupráci s ČZU i na výzkum vlivu způsobu přepravy inseminačních dávek na jejich kvalitu a vymyšlení co nejvhodnější varianty přepravy. „Standardně se přepravují hluboce zamražené inseminační dávky, které však při rozmrazování částečně přicházejí o svou kvalitu. Našli jsme způsob, jak připravovat krátkodobě zakonzervované kvalitnější dávky (při teplotě zhruba 5 stupňů na 48 hodin) i vhodnou variantu jejich transportu,“ vysvětlila Zuzana Biniová. Tento způsob je možné využít v rámci České republiky do určitých vzdáleností. „Získali jsme tím konkurenční výhodu, kterou se nyní snažíme zužitkovat,“ dodala Biniová. Podle ředitelky SIC Rut Bízkové je to jeden z hlavních důvodů zavedení inovačních voucherů – podpořit firmy, aby zlepšily své produkty a s těmi pak byly úspěšnější při hledání zákazníků. Ke zlepšení často potřebují zkoumat, což samy neumí, ale mohou jim v tom pomoci lidé z výzkumných organizací. „Podpora rozvoje spolupráce mezi podnikatelským sektorem a vědeckovýzkumnou sférou, a to prostřednictvím poskytnutí jednorázové dotace podnikateli na spolupráci s poskytovatelem znalostí, byla hlavním důvodem pro vznik podpory prostřednictvím voucherů,“ zdůraznila.

Inovační vouchery tak zvyšují motivaci podniků vstupovat do spolupráce s výzkumnou organizací, ke které by jinak nedošlo. „Na vlastní výzkum nemáme personální, prostorové ani časové kapacity. Možnost využít inovačních voucher na zodpovězení otázek, které jsme měli, měla proto pro nás zásadní význam,“ potvrdila Zuzana Biniová. Ocenila zároveň administrativní nenáročnost spojenou s podáním žádosti a s následným dokladováním dosaženého výsledku.

Ryze česká firma Natural vznikla „na zelené louce“ v roce 1991. Inseminační stanici provozovala ve Vlačicích, kde měla cca 25 býků. Od roku 1998 je v Hradištku pod Medníkem a má kapacitu sto býků.

Natural vyrábí kolem 1 800 000 inseminačních dávek ročně. Z toho zhruba milion exportuje do celého světa. Je největším vývozcem inseminačních dávek masných plemen v Evropě. V zahraničí jsou jeho hlavními odběrateli Turecko, Polsko a Vietnam.

Natural má 80 zaměstnanců. Centrála je v Hradištku pod Medníkem, kde pracuje asi dvacet lidí. V České republice má dalších 17 středisek.

„Konkurence v České republice je obrovská. Působí tu nejen tuzemské inseminační firmy, ale na trhu existuje i množství firem, které se zabývají pouze dovozem inseminačních dávek,“ uvedla Biniová. Inseminačních stanic je v České republice šest. Dovozců pak kolem dvaceti.

A jak dlouho je býk schopný poskytovat kvalitní ejakulát? Je to dost individuální, ale většinou je toho schopný dlouho. Obvykle z Hradištku odejde spíše kvůli nějakému zdravotnímu problému – nejčastěji s končetinami. „Býky vyřazujeme buď do dalšího chovu, anebo na jatka,“ upozornila Zuzana Biniová. Nejstarší býk v inseminační stanici v Hradištku pod Medníkem je plemene belgické modrobílé. Jmenuje se Cirbolya, je mu 15 let a dosud vyprodukoval 350 000 inseminačních dávek.